

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет психології

Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. заступника декана факультету
психології з навчальної роботи
Алла МОСКАЛЕНКО
«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ ТА ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ
ВИКЛАДАЧА (ОК 10)
для здобувачів освітнього ступеня магістр

галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
спеціальність	С6 Географія та регіональні студії
освітній рівень	другий (магістерський)
освітня програма	«Транскордонне природоохоронне співробітництво»
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: **Леся ЛИТВИНЧУК**, докторка психологічних наук, професорка кафедри педагогіки, професорка;
Людмила ЛЕВИЦЬКА, кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки, доцентка.

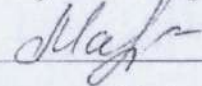
Пролонговано: на 20__/20__ н. р. _____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ) «__» 20__
(підпис) (дата)
на 20__/20__ н. р. _____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ) «__» 20__
(підпис) (дата)

Київ – 2025

Розробники: **Леся ЛИТВИНЧУК**, докторка психологічних наук, професорка
кафедри педагогіки, професорка;
Людмила ЛЕВИЦЬКА, кандидатка педагогічних наук, доцентка
кафедри педагогіки, доцентка.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувачка кафедри педагогіки

 Алла МАРУШКЕВИЧ

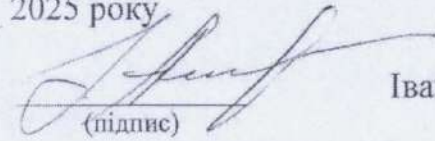
Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету психології

Протокол № 1 від «29» 08 2025 року

Голова науково-методичної комісії

«29» 08 2025 року

(підпис)

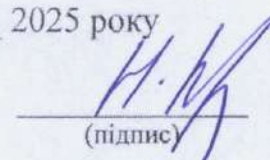
Іванна АНАНОВА

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 7 від «27» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

«27» серпня 2025 року

(підпис)

Наталія КОРОГОДА

Розробники: **Леся ЛИТВИНЧУК**, докторка психологічних наук, професорка
кафедри педагогіки, професорка;
Людмила ЛЕВИЦЬКА, кандидатка педагогічних наук, доцентка
кафедри педагогіки, доцентка.

Пролонговано на 20___/20___ н. р.
Протокол № ___ від «___» серпня 20___ р.

Завідувач кафедри педагогіки

(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Пролонговано на 20___/20___ н. р.
Протокол № ___ від «___» серпня 20___ р.

Завідувач кафедри педагогіки

(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Пролонговано науково-методичною комісією факультету психології на 20___/20___ н. р.
Протокол № ___ від «___» _____ 20___ р.

Голова науково-методичної комісії _____
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)
«___» _____ 20___ року

Пролонговано науково-методичною комісією факультету психології на 20___/20___ н. р.
Протокол № ___ від «___» _____ 20___ р.

Голова науково-методичної комісії _____
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)
«___» _____ 20___ року

Пролонговано науково-методичною комісією географічного факультету на 20___/20___ н. р.
Протокол № ___ від «___» _____ 20___ р.

Голова науково-методичної комісії _____
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)
«___» _____ 20___ року

Пролонговано науково-методичною комісією географічного факультету на 20___/20___ н. р.
Протокол № ___ від «___» _____ 20___ р.

Голова науково-методичної комісії _____
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)
«___» _____ 20___ року

1. Мета дисципліни – ознайомлення здобувачів освіти із законами та закономірностями процесів навчання та виховання, набуття студентами систематизованих знань з дидактики, та теорії виховання у вищій школі, формування потреби професійно-педагогічного розвитку, комплексних компетентностей з професійної кваліфікації «викладач закладу вищої освіти», розвиток педагогічного мислення та сприяння професійному самовизначенню.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

- успішне опанування психолого-педагогічних дисциплін;
- знання сутності основних понять методології та організації наукових досліджень;
- володіння сучасними методами корпоративної та професійної етики.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Вивчення дисципліни пов'язане із розумінням психологічних особливостей навчальної діяльності студентів у вищій школі, виконує функцію методологічної основи для виходу на більш високий рівень узагальнення, розвитку професійної рефлексії при відборі, структуруванні і методичному осмисленні змісту навчання і навчальної діяльності з предметів спеціальності і спеціалізації. Ґрунтується на знаннях загальних принципів пізнання філософського рівня методології, концепцій, наукових підходів суспільних, природничих і технічних наук, конкретно наукових підходів, що використовуються в дисциплінах професійної та практичної підготовки.

4. Завдання вивчення дисципліни полягають у формуванні:

загальних компетентностей: здатність працювати в команді (ЗК05); здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК07).

спеціальних компетентностей: здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів у сфері географії, регіональних студій та дотичних міждисциплінарних напрямках (СК02); здатність оцінювати фактори, що впливають на економічну, соціальну, культурну та політичну динаміку на різних рівнях просторової організації суспільства (СК04); здатність здійснювати фахову оцінку документів просторового планування для різного рівня (в тому числі стратегій, планів розвитку території), процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню фахову експертизу, оцінювати можливі ризики та загрози (СК07); здатність планувати, організовувати та виконувати науково-дослідні (у тому числі міждисциплінарні) проекти у сфері географії, регіональних студій, транскордонного співробітництва зі сталого природокористування й природоохорони та дотичних напрямках (СК09).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		навчання технології) (та/або	необхідності) оцінювання та пороговий Методи	дисципліни підсумковий
Код	Результат навчання			
1.1	Основні аспекти методології педагогіки вищої школи.	Лекція	Презентація виконання самостійних завдань	40%
1.2	Дидактика вищої школи, процес навчання. Зміст вищої освіти.	Лекція, практичне заняття		
1.3	Система діагностики знань і умінь студентів у закладах вищої освіти.	Лекція		
1.4	Психолого-педагогічні основи формування професійної компетенції викладача ЗВО.	Практичне заняття		
1.5	Педагогічна техніка викладача. Педагогічний такт як стратегія поведінки викладача.	Лекція, практичне заняття		
1.6.	Педагогічне спілкування в структурі педагогічної діяльності. Позитивна психологія спілкування.	Лекція, практичне заняття		
2.1	Уміти впроваджувати результати наукових досліджень у освітню практику, відповідально здійснювати виховну роботу.	Лекція	Аналіз, оцінювання, виконання практичних завдань, презентації	40%
2.2	Володіти методами управління закладом вищої освіти, його колективом.	Лекція		
2.3	Вміти самостійно збирати, опрацьовувати та критично аналізувати, узагальнювати інформацію з різних джерел.	Практичне. заняття		
2.4	Уміти застосовувати набуті знання на практиці, адаптуватися до нових ситуацій.	Практичне заняття		
3.1	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Підготовка виступів, презентацій	Оцінювання презентацій, виступів	20%
3.2	Здатність оволодівати сучасними знаннями.	Підготовка виступів, виконання практичних завдань	Контрольні завдання	
3.3	Здатність будувати міжособистісні стосунки, працювати в групі.	Обговорення конфліктних ситуацій	Вправи	

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		навчання технології) (та/або	та пороговий Методи оцінювання необхідності)	дисципліни підсумковий
Код	Результат навчання			
4.1	Автономно і відповідально усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики.	Виступи, контрольна робота	Виконання практичних завдань, іспит	
Всього:				100%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1
Програмні результати навчання (назва)														
ПРН 01. Застосовувати набуті знання та практичні навички географічних та дотичних до неї територій та концепцій для транскордонного природоохоронного співробітництва. Зокрема теорій та концепцій: взаємодії людини та довкілля; просторової організації природи й суспільства; антропізації та ландшафтознавчої адаптації для сталого розвитку, збалансованого природокористування, збереження біорізноманіття та природоохорони, просторового планування.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 07. Знати засади: екополітики, нормативно-правового базису природоохорони та природокористування (національний, транскордонний, міжнародний контекст); розробки системи документів державного планування, СЕО та ОВД; стандартів та критеріїв якості довкілля, ландшафтного планування та ландшафтно-архітектурної діяльності; екологічного моніторингу; маркетингу екосистемних послуг.	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	+	+
ПРН 09. Формулювати наукові гіпотези, визначати актуальні аспекти у фундаментальних і прикладних напрямках досліджень. Планувати і реалізувати та управляти науково-дослідницькими (у тому числі міждисциплінарними, транскордонними, міжнародними) проектами, готувати науково-дослідницькі пропозиції, подавати заявки на фінансування досліджень, аналізувати та оцінювати результати науково-дослідницької діяльності, презентувати та поширювати власні результати досліджень серед наукової спільноти.	+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+

Результати навчання дисципліни (код)	
Програмні результати навчання (назва)	
ПРН 11. Здійснювати фахову взаємодію в професійному середовищі, комунікувати з неакадемічною аудиторією, готувати звітно-аналітичні документи (аналітичні та дослідницькі звіти, експертні висновки, рекомендації, поради тощо) у взаємодії з фахівцями інших професійних спільнот, готувати науково-популярні публікації, демонструвати вплив науки на суспільство.	
1.1	+
1.2	+
1.3	
1.4	+
1.5	+
1.6	+
2.1	+
2.2	+
2.3	+
2.4	+
3.1	+
3.2	+
3.3	+
4.1	+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання знань здобувачів освіти:

Семестрове оцінювання:

		Частина 1		Частина 2	
		Min. – 18 балів	Max. – 30 балів	Min. – 18 балів	Max. – 30 балів
1.	Усна відповідь, презентація	6	10	6	10
2.	Систематичність роботи над курсом	3	5	3	5
3.	Активність	3	5	3	5
4.	Контрольна робота (проект)	6	10	6	10
	Іспит	Min. - 24 бали, max. - 40 балів			
	2 – мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань.				

Для здобувачів освіти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 20 балів* для одержання допуску до іспиту обов'язково виконати творче завдання підвищеної складності, яке оцінюється у 40 балів. Рекомендований мінімум для допуску до іспиту – 36 балів¹.

Критерії оцінювання:

Усна відповідь, доповнення, участь у дискусії на занятті:

4-5 бали – здобувач освіти у повному обсязі володіє теоретичним матеріалом, вільно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, оперує не лише обов'язковою, а й додатковою літературою;

2-3 бали – здобувач освіти у достатньому обсязі володіє теоретичним матеріалом, вільно його викладає, але недостатньо аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, оперує обов'язковою літературою; допускає несуттєві неточності;

1 бал – здобувач освіти загалом володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, у відповіді є суттєві неточності.

Доповнення:

2 бали – доповнення (коментарі в дискусії) змістовне, ґрунтовне; конструктивно доповнює обговорення теми;

1 бал – доповнення / коментарі в дискусії загалом змістовні.

Письмова (самостійна, домашня) робота (max – 10 балів):

9-10 балів – здобувач освіти бездоганно виконує завдання (глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція; аналіз, порівняння навчального матеріалу; вміння формулювати висновки та методичні поради з вирішення означеної проблеми);

6-8 балів – здобувач освіти у достатньому обсязі виконує письмове завдання; допускає несуттєві неточності (тема розкрита неповно);

3-5 балів – здобувач освіти загалом виконує завдання (частково розкриває сутність проблеми); обґрунтовує сутність педагогічних явищ, робить висновки, але

¹ У випадку відсутності здобувача освіти з поважних причин відпрацювання та перездача контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» від 11 квітня 2022 року (зі змінами).

непослідовно; пропонує поверхове усунення педагогічних конфліктів та розв'язання педагогічних ситуацій;

1-3 бали – здобувач освіти поверхово виконує домашнє завдання (розкритий лише окремий аспект); пропонує не повний перелік способів та прийомів усунення педагогічних конфліктів, вирішення педагогічних ситуацій; допускає чимало помилок, але не може їх схарактеризувати; не помічає і не виправляє грубих помилок.

Презентація:

16-20 балів – здобувач освіти у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження;

12-15 балів – здобувач освіти у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності;

0-11 балів – в цілому володіє матеріалом, але фрагментарно та поверхово його презентує, не демонструє глибини знань у вирішенні поставлених завдань. Робота містить суттєві помилки.

Контрольна робота:

18-20 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи;

15-17 балів – здобувач освіти студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності;

12-14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;

0-11 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

7.2. Організація оцінювання:

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється під час усіх видів навчальних занять і за результатами самостійної роботи. Під час занять оцінюються: усна відповідь, презентація, виконання практичних завдань, рішення педагогічних задач. Контрольні роботи виконуються і оцінюються після завершення відповідної частини і включають в себе запитання з усього навчального курсу. Максимальна кількість балів за роботу протягом семестру дорівнює 100. Підсумковий бал виставляється за результатами роботи студента впродовж семестру і складання іспиту.

При простому розрахунку отримаємо:

	Частина 1	Частина 2	Іспит	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>18</i>	<i>18</i>	<i>24</i>	<i>60</i>
Максимум	30	30	40	100

7.3. Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Частина 1. ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ				
1.	Тема 1. Основні аспекти методології педагогіки вищої школи	2	2	10
2.	Тема 2. Дидактика вищої школи, процес навчання. Зміст вищої освіти	2	2	11
3.	Тема 3. Система діагностики знань і умінь студентів у закладах вищої освіти	4	4	10
	Всього	8	8	31
Частина 2. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА				
1.	Тема 1. Психолого-педагогічні основи формування професійної компетенції викладача ЗВО	2	2	10
2.	Тема 2. Педагогічна техніка викладача. Педагогічний такт як стратегія поведінки викладача	2	2	11
3.	Тема 3. Педагогічне спілкування в структурі педагогічної діяльності. Позитивна психологія спілкування	2	2	10
	Всього	6	6	31
	ВСЬОГО	14	14	62

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекції – **14 год.**

Практичні заняття – **14 год.**

Самостійна робота – **62 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні

1. Марушкевич А., Спіцин Є. Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача: методичні рекомендації до вивчення курсу. Навч.-методичний посібник. К., 2022. 56 с.
2. Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача: хрестоматія / укладачі: В. А. Бугров, А. А. Марушкевич, Є. С. Спіцин. К. : ВПЦ «Київський університет», 2022. 704 с.
3. Марушкевич А., Спіцин Є. Педагогіка вищої школи: підручник: 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : ВПЦ «Київський університет», 2021. 576 с.
4. Марушкевич А., Спіцин Є., Жиленко М. Педагогічна майстерність викладача. Підручник К.: ВПЦ «Київський університет», 2023. 191 с.
5. Марушкевич А., Спіцин Є., Жиленко М. Педагогічна майстерність викладача. Підручник К.: ВПЦ «Київський університет», 2024. 231 с.
6. Навчання студентської молоді: світові освітні тренди: монографія у співавторстві / за заг. ред. А.А.Марушкевич, Київ, ЦП «Компринт», 2023. 150 с.
7. Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція, – введено в дію наказом ректора № 730-32 від 11 квітня 2022 року) [Електронний ресурс]: Режим доступу. <http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>
8. Педагогічна конфліктологія: навч. посібн.: автор-упорядник В.В. Бойченко. Умань : ВПЦ «Візаві», 2024. 170 с.
9. СТАТУТ Київського національного університету імені Тараса Шевченка (нова редакція). 2022. <https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>.
10. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>.

Додаткові:

1. Вимоги до особистості викладача вищої школи. URL: https://pidru4niki.com/70123/pedagogika/vimogi_osobistosti_vikladacha_vischogo_navchalnogo_zakladu.
2. Головка Н. І. Технології інтерактивного навчання. Курс лекцій. Київ: ЦП «Компринт», 2020. 130 с.
3. Етичний кодекс університетської спільноти КНУ імені Тараса Шевченка. 2025. <https://knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>.
4. Інтерактивні технології навчання: електронний навчальний курс. А. Єрмоленко. Біла Церква: БІНПО, 2022. 37 с.
5. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с.
6. Кошечко Н.В. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 115 с.
7. Литвинчук Л.М. Фактор «невизначеності» як об’єкт психологічного дослідження в контексті підготовки суб’єктів освітнього простору до професійної діяльності. В С. Д. Максименко, Л. М. Литвинчук, В.Є. Луньов та ін. Формування особистості в умовах невизначеності: Актуальні проблеми психологічного вивчення:

- Практичний посібник (с. 106). К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2024.
8. Левицька Л. Толерантність як цінність майбутнього викладача вищої школи. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогіка», Том 2 №14. (2021). С. 22-26.
 9. Модернізація професійної підготовки майбутніх педагогів у контексті освітніх трансформацій : кол. моногр.; за ред. О. Коберника. Умань : Візаві, 2024. 275 с.
 10. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. URL : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2025/03/27/nakaz-mon-512-vid-27-03-2025.pdf>.
 11. Наука, освіта, інновації: досвід дослідницьких університетів ЄС: монографія у співавторстві / А.А. Марушкевич, О.В. Плахотнік, Н.М. Кузьменко, Є.С. Спіцин та ін. / за заг. ред. д. пед. наук, проф. А.А. Марушкевич. Київ, ФОП Ямчинський О.В., 2022. 115 с.
 12. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І., Костенко О. В. Інтерактивний навчальний посібник «Сучасні технології освітнього процесу» / Т. Б. Поясок, О. І. Беспарточна, О. В. Костенко. Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2020. 228 с.
 13. Педагогіка партнерства : навч. посіб. для студ. ЗВО / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; укл.: М. І. Гагарін, В. В. Мартинюк. Умань: Візаві, 2024. 216 с.
 14. Плахотнік О.В. Методика навчання у категоріальному полі професійної підготовки викладача вищої школи. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Педагогіка. К.: ВПЦ «Київський університет», 2 (16). 2022. С. 40-45.
 15. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII. 01.07.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
 16. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/vikladaci-zakladiv-visoi-osviti>.
 17. Професійно-педагогічна компетентність науково-педагогічного працівника: навчальний посібник / А. А. Марушкевич, Н. М. Кузьменко, О. В. Плахотнік, Є. С. Спіцин, М. В. Жиленко / за заг. ред. докт. пед. наук, проф. А. А. Марушкевич. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. 112 с.
 18. Сучасні освітні технології у вищій школі: науковий збірник / За заг. ред. Алли МАРУШКЕВИЧ. м. Київ, ФОП Ямчинський О.В., 2021. 117 с.

10. Додаткові ресурси:

Приклади контрольних і екзаменаційних завдань, тематика проєктних завдань для контрольних робіт, методичні вказівки і завдання для самостійної роботи, практичних занять, питання для підготовки до іспиту можна отримати через електронну пошту викладачів: ludmbogd@knu.ua, l.lytvynchuk@knu.ua.